

EY | Building a better working world

Στην EY, σκοπός μας είναι η δημιουργία ενός καλύτερου εργασιακού κόσμου, παράγοντας μακροπρόθεσμη αξία για τους πελάτες μας, τους ανθρώπους μας και την κοινωνία, και οικοδομώντας εμπιστοσύνη στις κεφαλαιαγορές.

Αξιοποιώντας τα δεδομένα και την τεχνολογία, οι πολυσυνθετικές ομάδες μας, σε περισσότερες από 150 χώρες, οικοδομούν την εμπιστοσύνη μέσω της διασφάλισης της καλής λειτουργίας των επιχειρήσεων και βοηθούν τους πελάτες μας να αναπτυχθούν, να μετασχηματιστούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα.

Μέσω των Ελεγκτικών, Συμβουλευτικών, Νομικών και Φορολογικών Υπηρεσιών μας, καθώς και μέσω των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών, οι ομάδες της EY θέτουν καλύτερες ερωτήσεις, για να καταλήξουν σε νέες απαντήσεις στα περίπλοκα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος μας σήμερα.

Επωνυμία: ΕΡΝΣΤ ΚΑΙ ΓΙΑΝΓΚ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών
Διακριτικός Τίτλος: ERNST & YOUNG BUSINESS ADVISORY SOLUTIONS
Νομική Μορφή: Ανώνυμη Εταιρία
Έδρα: Χειμάρρας 8B, Μαρούσι, 15125
Αριθμός ΓΕΜΗ: 001576101000

IOBE

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (I.O.B.E.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

 @IOBE_FEIR

 IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών

 IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (FEIR)

Ο όρος EY αναφέρεται στον παγκόσμιο οργανισμό, και μπορεί να αναφέρεται σε μία, ή περισσότερες, από τις εταιρείες μέλη της Ernst & Young Global Limited, καθεμία από τις οποίες αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα. Η Ernst & Young Global Limited, μια βρετανική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δια εγγυήσεως, δεν παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες. Πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο που η EY συγκεντρώνει και χρησιμοποιεί τυχόν προσωπικά δεδομένα, καθώς και περιγραφή των δικαιωμάτων των υποκειμένων σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων, είναι διαθέσιμα στον σύνδεσμο ey.com/privacy. Για περισσότερες πληροφορίες για τον οργανισμό μας, παρακαλούμε επισκεφθείτε το ey.com.

© 2023 EY

All Rights Reserved.

ey.com

 EY

 @EY_Greece

 EY Greece

 eygreece

 EY Greece

Η συνεισφορά των ευρωπαϊκών πηγών άμεσης χρηματοδότησης στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας

Building a better
working world

Η μελέτη αποτυπώνει την πορεία υλοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων άμεσης χρηματοδότησης στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2014-2020. Επιπλέον, η μελέτη εξετάζει τον βαθμό στον οποίο η Ελλάδα αξιοποιεί τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από αυτά τα προγράμματα και διερευνά ποσοτικά τα ευρύτερα οφέλη για την ελληνική οικονομία από τη συγκεκριμένη πηγή χρηματοδότησης. Η εξέταση των στοιχείων δείχνει ότι η Ελλάδα κατατάσσεται αρκετά υψηλά στην αξιοποίηση των πόρων από τα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης, με βάση το ύψος χρηματοδότησης προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα κάθε χώρας. Ωστόσο, το μερίδιο των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι σχετικά χαμηλό στην Ελλάδα, ενώ παρατηρείται και υψηλή συγκέντρωση των χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής. Παράλληλα, καταγράφονται σημαντικά οφέλη από την άμεση χρηματοδότηση σε επίπεδο χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων, αλλά και ευρύτερα στην οικονομία. Τα οφέλη για την οικονομία μπορεί να είναι ακόμα υψηλότερα εάν περισσότερες επιχειρήσεις στραφούν στο συγκεκριμένο είδος χρηματοδότησης, το οποίο προάγει την καινοτομία, την επίτευξη περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων και τη διεθνή συνεργασία.

Προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διαμορφώσει προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης που προσφέρουν σημαντικούς πόρους για μια σειρά από εμβληματικούς τομείς και προτεραιότητες πολιτικής. Στα κύρια προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου 2014-2020, περιλαμβάνονται τα προγράμματα «Ορίζοντας 2020», «LIFE» και «Erasmus+». Με πόρους από τα συγκεκριμένα προγράμματα ενισχύονται δράσεις όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, ο ενεργειακός μετασχηματισμός, η προστασία του περιβάλλοντος, η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και η διεθνής συνεργασία. Οι πόροι αυτών των προγραμμάτων προέρχονται από τις εθνικές συνεισφορές των κρατών-μελών στον προϋπολογισμό της ΕΕ και παρέχονται απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, μέσω διαγωνισμών στους οποίους συμμετέχουν φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα από όλη την ΕΕ.

Αναλυτικότερα, μέσα από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» διατέθηκαν περίπου €80 δισ. κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, με σκοπό την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ευρώπη. Αντίστοιχα, το πρόγραμμα «LIFE» χρηματοδότησε έργα που συνεισέφεραν στην κατεύθυνση υλοποίησης

των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, με προϋπολογισμό περίπου €3,5 δισ. για το σύνολο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Τέλος, το πρόγραμμα «Erasmus+» διέθεσε, συνολικά, περίπου €16,5 δισ. στους τομείς εκπαίδευσης, κατάρτισης, ενίσχυσης της νεολαίας και του αθλητισμού.

Για τους φορείς που διεκδικούν και κερδίζουν άμεση χρηματοδότηση, η ενίσχυση που λαμβάνουν είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η βιβλιογραφία αναδεικνύει ότι η δημόσια χρηματοδότηση μέσω κοινοτικών προγραμμάτων ενισχύει την καινοτομία των επιχειρήσεων και οδηγεί σε αύξηση του ενεργητικού, των άυλων περιουσιακών στοιχείων, των πωλήσεων και της απασχόλησής τους. Ενώ αυτές οι επιδράσεις εξελίσσονται σε μεγάλο βάθος χρόνου, υπάρχουν ενδείξεις για σημαντικά θετικά αποτελέσματα, ακόμα και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων ή τα αμέσως επόμενα έτη.

Η υλοποίηση των προγραμμάτων άμεσης χρηματοδότησης στην Ελλάδα

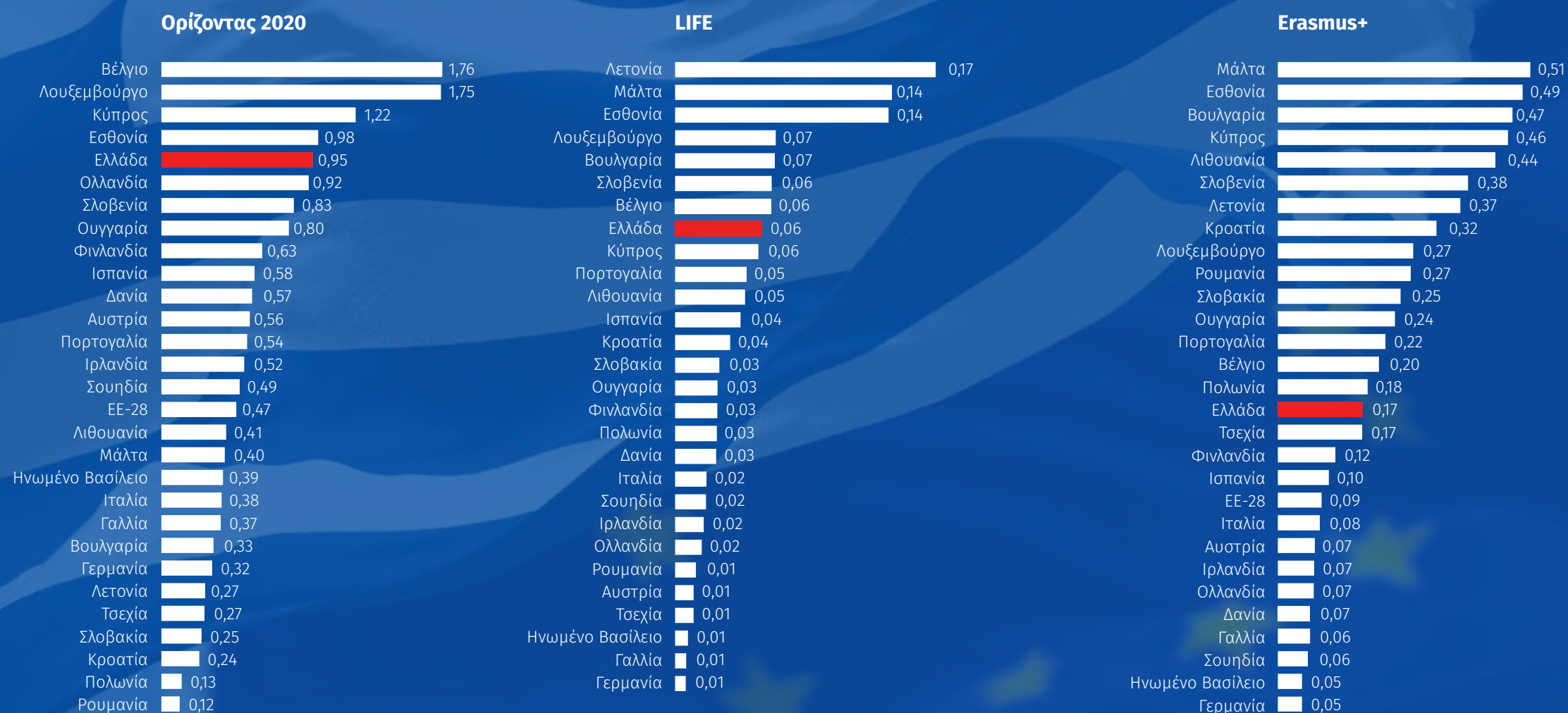
Τα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφέρουν σημαντικούς πόρους για τους εγχώριους

φορείς. Η χρηματοδότηση ελληνικών φορέων από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, υπολογίζεται σε €1,7 δισ. Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες του προγράμματος, η Ελλάδα βρίσκεται στην 11^η θέση με βάση τη συνολική καθαρή χρηματοδότηση που έλαβε, ενώ λαμβάνοντας υπόψη και το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ), η Ελλάδα βρίσκεται στην 5^η θέση της κατάταξης.

Στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» συμμετείχαν 665 εγχώριες ιδιωτικές εταιρείες σε 1319 έργα (2 έργα ανά εταιρεία κατά μέσο όρο) και έλαβαν €509 εκατ. (29,9% του συνόλου χρηματοδότησης εγχώριων φορέων). Με βάση τα κονδύλια που κατέληξαν σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ως ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης, η Ελλάδα κατατάσσεται στη 15^η θέση. Καθώς το μερίδιο των επιχειρήσεων στις συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερο (40,2% το 2020 σε όρους εκτέλεσης), προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις ότι το πρόγραμμα έχει υποτιμηθεί από τις εγχώριες ιδιωτικές επιχειρήσεις ως εργαλείο χρηματοδότησης και υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων στην αξιοποίηση των πόρων του προγράμματος.

Διάγραμμα 1: Κονδύλια από τα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης ως προς το ΑΕΕ ανά χώρα

Τα νούμερα απεικονίζονται σε ποσοστά επί τοις χιλίοις (%)

Ενδείξεις για σημαντικά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης της συμμετοχής στα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης προκύπτουν και από την εξέταση της γεωγραφικής κατανομής της χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης επιχειρήσεων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» κατέληξε σε εταιρείες που έχουν έδρα στην Αττική (76,5% της χρηματοδότησης και 72,2% των επιχειρήσεων). Ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία (11,5% και 13,0% σε όρους χρηματοδότησης και αριθμού επιχειρήσεων αντίστοιχα) και η Κεντρική Ελλάδα (4,1% και 3,9% αντίστοιχα).

Στο πλαίσιο του προγράμματος “LIFE”, οι εγχώριοι φορείς διεκδίκησαν και έλαβαν €44,6 εκατ. άμεση χρηματοδότηση από την ΕΕ για έργα σε θέματα κλιματικής αλλαγής και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Η Ελλάδα κατατάσσεται 9^η όσον αφορά το συνολικό ποσό χρηματοδότησης από το πρόγραμμα “LIFE”, ενώ με βάση το ύψος χρηματοδότησης από το πρόγραμμα “LIFE” ως προς το ΑΕΕ η Ελλάδα βρίσκεται στην 8^η θέση. Το 27,2% των χρηματοδοτούμενων φορέων ήταν ιδιωτικές επιχειρήσεις, με το 61,8% αυτών να βρίσκονται στην Αττική.

Σημαντική ήταν η στήριξη και μέσα από το σκέλος της άμεσης χρηματοδότησης του προγράμματος “Erasmus+” για τη Βασική Δράση 2 (Συμπράξεις μεταξύ ιδιωτικών εταιρειών). Τα διαθέσιμα στοιχεία που καταγράφουν τα χαρακτηριστικά των έργων με βάση τη χώρα στην οποία εδρεύει ο συντονιστής κάθε έργου, δείχνουν ότι στο πλαίσιο του προγράμματος, ελληνικοί φορείς συντόνισαν 188 έργα με συνολικό προϋπολογισμό €42,5 εκατ. Σε αυτό το ποσό περιλαμβάνονται πόροι έργων με εγχώριους συντονιστές που κατευθύνθηκαν σε εταιρείες που εδρεύουν στο εξωτερικό, ενώ δεν περιλαμβάνονται πόροι που κατευθύνθηκαν σε ελληνικούς φορείς που συμμετείχαν σε έργα με συντονιστές της αλλοδαπής. Από τα έργα με εγχώριους συντονιστές, περίπου

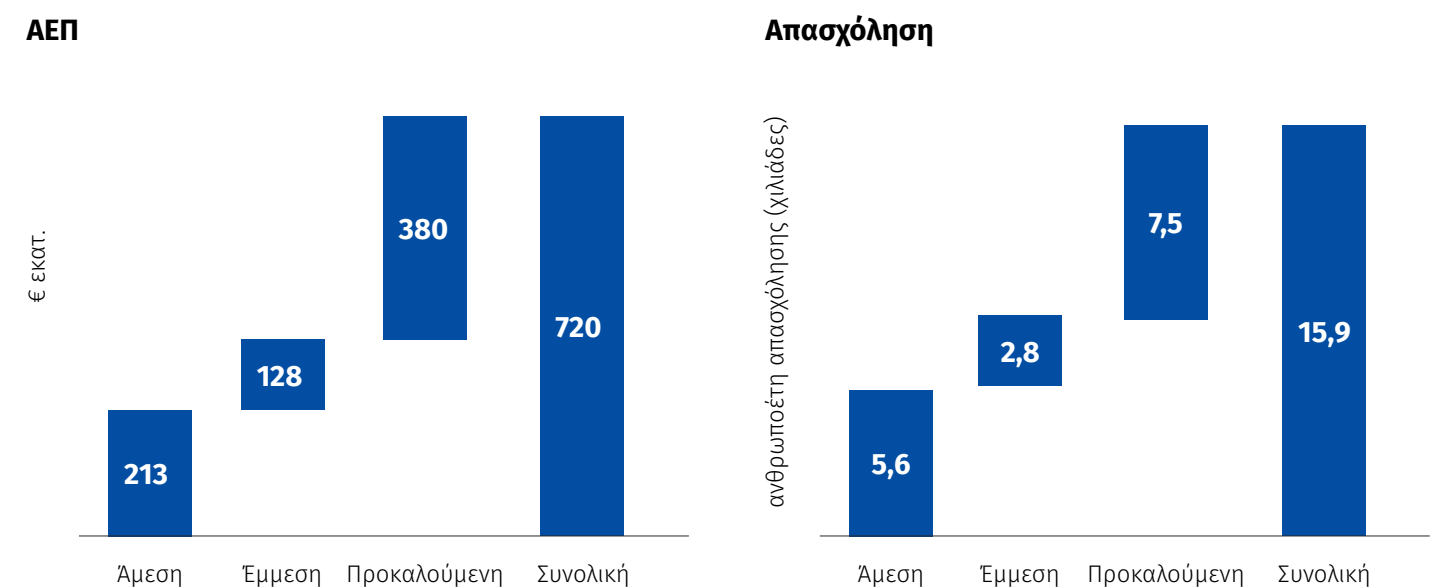
το 14,7% συντονίστηκαν από εγχώριες επιχειρήσεις. Η Ελλάδα κατατάσσεται στη 16^η θέση, με βάση το ύψος συνολικής χρηματοδότησης από το πρόγραμμα ως προς το ΑΕΕ της χώρας.

Ποσοτική ανάλυση της τρέχουσας και της δυνητικής συνεισφοράς των προγραμμάτων στην ελληνική οικονομία

Η οικονομετρική ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων ανέδειξε το σημαντικό όφελος για τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στα κοινотικά προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης. Ειδικότερα, οι ελληνικές επιχειρήσεις που έλαβαν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» τείνουν να έχουν υψηλότερο κύκλο εργασιών κατά περίπου €3,6 εκατ. ετησίως κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, σε σύγκριση με ανάλογες επιχειρήσεις που δεν έλαβαν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα. Σημαντική φαίνεται να είναι και η διαφορά σε όρους απασχόλησης μεταξύ των επιχειρήσεων που έλαβαν χρηματοδότηση και των υπόλοιπων εταιρειών (33 εργαζόμενοι).

Η αυξημένη δραστηριότητα στο πλαίσιο της εκτέλεσης των έργων που χρηματοδοτούνται μέσα από τα κοινотικά προγράμματα, έχει και σημαντικές πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο σύνολο της οικονομίας, μέσα από τη ζήτηση που δημιουργεί η πρόσθετη δραστηριότητα για προϊόντα και υπηρεσίες από άλλους οικονομικούς κλάδους. Με τη χρήση υποδείγματος εισροών-εκροών για την ελληνική οικονομία, υπολογίζεται ότι η χρηματοδότηση των εγχώριων επιχειρήσεων μέσα από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», δημιούργησε περίπου €720 εκατ. σε όρους ΑΕΠ συνολικά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 (περισσότερα από €100 εκατ. ΑΕΠ ετησίως - Διάγραμμα 2), υποστηρίζοντας περίπου 2,3 χιλ. θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης κατά μέσο όρο, την ίδια περίοδο.

Διάγραμμα 2: Επιδράσεις στο ΑΕΠ και στην απασχόληση στην Ελλάδα από την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», σωρευτικά για την περίοδο 2014-2020

Πηγή: Ανάλυση IOBE

Τα οφέλη από την υψηλότερη κινητοποίηση εγχώριων επιχειρήσεων για συμμετοχή στα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης μπορεί να είναι πολύ σημαντικά. Πέρα από τα αυξημένα μεγέθη για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, υπολογίζεται ότι εάν η Ελλάδα είχε απορροφήσει το ίδιο ύψος πόρων, αναλογικά με το μέγεθος της οικονομίας, από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», όπως και η πρώτη χώρα στη σχετική κατάταξη, η μέση επίδραση στο ΑΕΠ της χώρας θα είχε ανέλθει στα €190 εκατ.

ετησίως κατά τη διάρκεια της περασμένης προγραμματικής περιόδου, ενώ το αποτύπωμα στην απασχόληση θα είχε ανέλθει σε περίπου 4,2 χιλ. θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης. Σε αυτά τα αποτελέσματα δεν περιλαμβάνονται οι θετικές επιδράσεις που έχει η εκτέλεση των χρηματοδοτούμενων έργων για το επίπεδο έρευνας, καινοτομίας, δεξιοτήτων και περιβαλλοντικών επιδόσεων στις επωφελούμενες επιχειρήσεις και ευρύτερα στην οικονομία σε μακροχρόνιο ορίζοντα.

Προτάσεις

Για την επίτευξη των δυναμικών επιδράσεων, απαιτείται ισχυρότερη συμμετοχή από τις εγχώριες επιχειρήσεις στα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης, ειδικά από περιοχές της χώρας εκτός της Αττικής. Η επιτυχής έκβαση από τη συμμετοχή τους στους διαγωνισμούς απαιτεί με τη σειρά της καλή πληροφόρηση για τις ευκαιρίες που προσφέρουν τα προγράμματα και καλή συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις, εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς φορείς. Σε αυτή την κατεύθυνση, πρέπει να ενισχυθεί το οικοσύστημα που στηρίζει την ανταλλαγή πληροφοριών, τη σχετική εκπαίδευση στελεχών και τη συνεργασία φορέων για την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών.

Προκειμένου τόσο οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, όσο και οι δημόσιοι φορείς να ενισχύσουν την δυνατότητά τους να συμμετέχουν επιτυχώς στις προσκλήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο άμεσων χρηματοδοτικών προγραμμάτων, προτείνεται μια σειρά από σχετικές ενέργειες και δράσεις.

Προτείνεται, ενδεικτικά, η ανάληψη πρωτοβουλιών στις εξής κατευθύνσεις:

- ▶ Ενημέρωση των επιχειρήσεων για τις ευκαιρίες που προσφέρουν τα κοινοτικά προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης (ενημερωτικές ημερίδες)
- ▶ Ενίσχυση του ρόλου των Εθνικών Σημείων Επαφής των προγραμμάτων άμεσης χρηματοδότησης για την αποτελεσματικότερη ενημέρωση του ελληνικού επιχειρηματικού οικοσυστήματος
- ▶ Προγράμματα στήριξης επιχειρήσεων με σκοπό την εκπαίδευσή τους για την επιτυχή άντληση πόρων από τα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης
- ▶ Ενίσχυση της συνεργασίας των ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τον ιδιωτικό τομέα
- ▶ Ενίσχυση της συνεργασίας φορέων από διαφορετικές περιφέρειες της χώρας
- ▶ Στήριξη της δημιουργίας συστάδων καινοτομίας – εντός και εκτός Ελλάδος - για την κοινή συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενα έργα

- ▶ Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών ή/και εκπαίδευσης, με την υποστήριξη της Πολιτείας κατά τα πρότυπα άλλων χωρών, από εξειδικευμένους επαγγελματίες, για την προετοιμασία προτάσεων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων άμεσης χρηματοδότησης
- ▶ Ενημέρωση των ιδιωτικών επιχειρήσεων σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν συνδυάζοντας πηγές άμεσης και έμμεσης χρηματοδότησης (blended funding), λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι όσο μεγαλύτερη είναι η χρήση των ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η δυνατότητα αξιοποίησης των προγραμμάτων έμμεσης χρηματοδότησης (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας) για άλλες επενδύσεις
- ▶ Στήριξη μέσω της παροχής κινήτρων σε επιχειρήσεις για τη συμμετοχή τους
- ▶ Δημιουργία διαύλου επικοινωνίας με τις αρμόδιες αρχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης
- ▶ Δημιουργία κουλτούρας στις ιδιωτικές επιχειρήσεις όσον αφορά στην άμεση χρηματοδότηση από την ΕΕ, με σκοπό την προετοιμασία τους για μελλοντικά σενάρια, στα οποία η έμμεση χρηματοδότηση από την ΕΕ θα είναι στοχευμένη σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες ή θα υπάρχει χρηματοδότηση ειδικού σκοπού (π.χ. COVID-19)

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να υπογραμμιστούν οι νέες ευκαιρίες και τα πρόσθετα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις από τα συναφή χρηματοδοτικά εργαλεία του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021-2027.

